

Asia: VN/10574/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähköön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

XTX MARKETSIN LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAIKSI SÄHKÖN JA ERÄIDEN POLTTOAINEIDEN VALMISTEVEROSTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA

TAUSTA

XTX Markets rakentaa parhaillaan Suomeen suurta datakeskuskampusta tukemaan pitkän aikavälin laskennallisia ja infrastruktuuritarpeitaan. Ensimmäinen datakeskus on tarkoitus ottaa käyttöön vuonna 2026, ja valmistelut neljän lisädatakeskuksen rakentamiseksi vuoteen 2030 mennessä ovat käynnissä. Hanke merkitsee monikymmenvuotista sitoutumista Suomeen pääomasijoituksen, työpaikkojen, tutkimusyhteistyön ja paikalliseen yhteisöön osallistumisen kautta.

Maantiede ei rajoittanut XTX Marketsin päätöstä datakeskuskampuksen sijainnista, vaan Suomi valittiin lukuisten ympäri maailmaa sijaitsevien kohteiden arvioinnin päätteeksi. Keskeinen syy Suomen valintaan oli sen politiikan ennustettavuuteen ja vakaaseen liiketoimintaympäristöön liittyvä maine. Nämä ominaisuudet ovat välttämättömiä infrastruktuurihankkeille, jotka vaativat näkyvyyttä pitkällä aikavälillä ja suurta luottamusta maan hallintoon. Hallituksen äkillinen ehdotus poistaa datakeskusten ja kaivostoiminnan kuulumisen alempaan sähköveroluokkaan ja nostaa sovellettava vero 0,05 sentistä 2,24 senttiin kilowattitunnilta on huolestuttava, ja se haastaa käsityksen Suomesta ennustettavana ja vakaana investointiympäristönä. Vakaus on keskeinen kriteeri pitkäaikaisessa infrastruktuuri- ja teknologiainvestointihankkeessa, ja se on ominaisuus, joka aiemmin erotti Suomen muista mahdollisista datakeskuksen sijaintipaikoista.

EHDOTUKSEN TALOUDELLISET VAIKUTUKSET

Vaikutus XTX Marketsin Kajaanin investointiin

Ehdotettu sähköveron korotus on lähes 45-kertainen. Tämä korotus vaikuttaisi merkittävästi hankkeen taloudelliseen tilanteeseen ja muuttaisi perustavanlaatuisesti investointipäätöksen perusteita.

Jos ehdotus toteutetaan nykyisessä muodossaan, XTX Markets joutuu harkitsemaan uudelleen suunnitellun pitkän aikavälin investointistrategian laajuutta ja suuntaa Suomessa.

Vaikutus kasvuun ja työllisyyteen

Ehdotuksen vaikutukset ovat paljon XTX Marketsin hanketta laajemmat. Ehdotettu datakeskusten sähköveron muutos alemmasta veroluokasta II yleiseen veroluokkaan I nostaa datakeskusten toimintakustannuksia merkittävästi. Sähköveron korotus 0,05 sentistä 2,24 senttiin kilowattitunnilta tarkoittaa suurta kustannusten nousua, mikä vaikuttaa kannattavuuteen ja Suomen kilpailukykyyn datakeskusten toteuttamiskelpoisena sijaintipaikkana.

Datakeskustoimiala itsessään edustaa korkean lisäarvon liiketoimintaa, joka hyödyttää suoraan Suomea. Vaikka datakeskukset eivät ole yhtä työvoimavaltaisia kuin perinteiset teollisuudenalat, ne luovat merkittäviä suoria ja epäsuoria työllistymismahdollisuuksia ja siten edistävät laajempaa taloudellista kehitystä.

Datakeskuksen seurauksena syntyy suoria työpaikkoja esimerkiksi datakeskusinfrastruktuurin ylläpitämisessä, siihen liittyvässä energiatekniikassa, IT-tehtävissä sekä laitosten turvallisuuden ja toiminnan ylläpitämisessä. Epäsuorasti datakeskukset vaikuttavat työllisyyteen niiden ympärille muodostuvan ekosysteemin kautta, johon kuuluu muun muassa työpaikkoja verkko- ja ohjelmistoyrityksissä. Ne myös edistävät rakennusalan työllisyyttä datakeskusten rakentamisessa ja suunnittelussa ja luovat lisääntyneen kysynnän kautta mahdollisuuksia sähköalalle. Lisäksi ne tarjoavat mahdollisuuksia teknologiasektorille muun muassa sähköntuotannossa, energian varastoinnissa, jäähdytyksessä ja hukkalämmön talteenotossa.

Alueelliset vaikutukset

Ehdotuksella olisi negatiivisia kerrannaisvaikutuksia paikallisiin suomalaisiin yrityksiin, oppilaitoksiin ja yhteisöön, jotka ovat aktiivisesti mukana datakeskusten ympärille muodostuneessa ekosysteemissä.

Datakeskushankkeet ja -investoinnit ovat merkittävässä roolissa kunnissa ja alueilla, joissa ne toteutetaan. Positiiviset vaikutukset ulottuvat kaukolämmityksen uusista ratkaisuista paikalliseen työllisyyteen ja verotuloihin, joka käsittää myös kiinteistöverot. Nämä paikallisen tason positiiviset vaikutukset menetetään datakeskushankkeiden toteutumattomuuden tai toiminnan lopettamisen seurauksena. Ehdotus voisi myös pahentaa alueellista epätasa-arvoa erityisesti kunnissa, joissa datakeskukset vaikuttavat merkittävästi paikalliseen talouteen.

Esimerkiksi Kajaanissa XTX Markets työskentelee yksinomaan suomalaisten urakoitsijoiden kanssa ja on jo luonut kumppanuuksia paikallisten sidosryhmien kanssa. Kajaanin ammattikorkeakoulun kanssa yhtiö tekee yhteistyötä auttaakseen kehittämään ja kouluttamaan tulevaisuuden osaajia alalle. Tällaiset pitkäaikaiset, molempia osapuolia hyödyttävät suhteet ovat vaarassa, kun investointiympäristössä tapahtuu äkillisiä ja niihin dramaattisesti vaikuttavia muutoksia.

Vaikutus Suomen kilpailukykyyn

Veromuutos poistaisi Suomen nykyisen kustannusedun verrattuna muihin Pohjoismaihin ja useimpiin maihin maailmanlaajuisesti. Nykyisen tilanteen muuttaminen veisi Suomen kilpailullisesti epäedulliseen asemaan alueella, jossa sähkön toimitusvarmuus ja energian hinnoittelu ovat hyvin lähellä toisiaan ja jossa sijoittajat ovat erittäin herkkiä sääntelyyn liittyviä riskejä kohtaan.

Sähköverotuen poisto saattaa asettaa myös olemassa olevat suomalaiset datakeskukset kilpailullisesti epäedulliseen asemaan verrattuna muihin Pohjoismaihin ja niiden ulkopuolisiin maihin. Alhaisemmat sähkökustannukset ovat olleet ratkaiseva tekijä datakeskusinvestointien houkuttelemisessa Suomeen, ja ehdotetut muutokset heikentävät tätä etua.

EHDOTUKSEN VERO-OIKEUDELLISET ONGELMAT

Ehdotuksen lyhytnäköinen fiskaalinen tavoite

Ehdotuksessa todetaan, että esityksen tavoitteena on toteuttaa hallituksen linjaukset verotuottojen lisäämiseksi poistamalla sähköverotuki konesaleilta ja kaivostoiminnalta.

Luonnoksen perusteella on epäselvää, onko arviossa odotetuista verotuloista tulevina vuosina otettu huomioon toteutumattomat investoinnit, mahdolliset toiminnan lopettamiset ja siitä johtuvat yhteisö- ja kiinteistöverotulojen menetykset. Datakeskukset rakennetaan ”data-halleiksi”. Käytännössä tämä tarkoittaa, että kun yksi ”data-halli”-yksikkö on valmis, hanke voidaan lopettaa ja jäljellä oleva suunniteltu investointi siirtää toiseen maahan. Rakentamismalli on joustava.

Vaikka ehdotus saattaa täyttää lyhytaikaisen verotulojen tarpeen, pitkän aikavälin vaikutukset voivat olla negatiivisia, jos muutos johtaa uusien datakeskusten rakentamisen ja siihen liittyvässä taloudellisen toiminnan vähentymiseen. Ministeriön oletama verotuotto ei todennäköisesti ota huomioon menetettyjä investointeja. Jos hankkeet keskeytetään, supistetaan tai peruutetaan, mukaan lukien XTX Marketsin hanke, alkuperäiset arviot pitkän aikavälin tulonmuodostuksesta muuttuvat perustavanlaatuisesti virheellisiksi.

Kun otetaan huomioon, kuinka nopeasti tämä ehdotus on laadittu, vaikuttaa siltä, että pitkän aikavälin taloudellisia vaikutuksia ei ole perusteellisesti arvioitu, ja keskeinen tavoite näyttää olevan verotulovajeen kattaminen, joka johtuu suunnitellun makeisten ja suklaan arvonlisäveron noston peruuttamisesta.

On luotettavia viitteitä siitä, että veromuutosta käytetään mahdollisesti verkon kapasiteettirajoitusten vuoksi välineenä hallita ja hidastaa sähkön kysynnän kasvua, vaikka viranomaiset ovat aikaisemmin vakuuttaneet, että kapasiteetti on riittävä suunnitellulle datakeskusten laajentamiselle. Jos tämä on veromuutoksen taustalla vaikuttava syy, hallituksen politiikka ei ole läpinäkyvää ja siinä on epäonnistuttu infrastruktuurin suunnittelussa rakentavassa yhteistyössä teollisuuden kanssa. Tämä osoittaisi myös strategisen ennakkoinnin puutetta kansallisessa energiapolitiikassa.

Yhdistettynä summittaiseen vaikutusarviointiin (katso kohta 3.2), jossa ei lainkaan huomioida ehdotuksen epäsuoria vaikutuksia, hallituksen päätös vaikuttaa erittäin lyhytnäköiseltä – erityisesti kun otetaan huomioon hallitusohjelman tavoitteet (katso kohta 3.3).

Asianmukaista vaikutusarviointia ei ole tehty

Ehdotukseen sisältyvä arvio muutoksen vaikutuksista on huomattavan lyhyt ja suuntaa-antava ja se sisältää useita spekulatiivisia arvioita ja näkemyksiä. On ilmeistä, että ehdotettujen muutosten vaikutuksia on arvioitu epävarman tiedon ja puutteellisen datan perusteella, minkä seurauksena ehdotuksen tosiasiallisia vaikutuksia ei tiedetä. Arviossa on lukuja, jotka ovat spekulatiivisia tai joiden todetaan olevan epävarmoja.

Lisäksi vaikutusarviointi ja ehdotuksen aikataulu eivät täytä hallituksen 4.11.2022 julkaiseman Lainvalmistelun arviointiohjeen (Valtioneuvoston julkaisu 2022:66) vaatimuksia, mikä ei ole hyvän hallinnon periaatteiden mukaista. Vaikuttaa siltä, että ministeriöllä ei ole ollut riittävästi aikaa tai resursseja valmistella kattavaa vaikutusarviointia.

Lisäksi sidosryhmien kommentteille annettu yhden viikon määräaika osoittaa, että vaikutusarvioinnille on varattu liian vähän aikaa. Säädösvalmistelun kuulemisoppaan (Valtioneuvoston periaatepäätös 4.2.2016) mukaan säädösehdotuksista pyydettävien sidosryhmien kirjallisten lausuntojen antamiseen varataan aikaa vähintään kuusi viikkoa luonnoksen julkaisemisesta. Sidosryhmien lausunnoille tulisi varata riittävästi aikaa, jotta niillä on aito mahdollisuus ilmaista mielipiteensä erityisesti, kun ehdotus ei ole kiireellinen, ja sen suunniteltu voimaantulo on 1.1.2026.

Ulkomaisissa sijoittajissa valmistelu herättää vakavan huolen suomalaisen politiikan luotettavuudesta ja siten uhkaa heikentää sijoittajien luottamusta Suomeen.

Hallituksen ristiriitaiset tavoitteet

Ehdotus vaikuttaa olevan ristiriidassa hallituksen laajempien digitaalisen infrastruktuurin, datakeskusten ja teknologisten innovaatioiden edistämiseen liittyvien tavoitteiden kanssa. Hallitusohjelmassa todetaan nimenomaisesti, että hallitus edistää datakeskusten sijoittumista Suomeen huomioiden sähköverkkojen liityntämahdollisuudet sekä hukkalämmön hyödyntämisen kaukolämmössä (hallitusohjelma, s. 137). Ehdotettu veromuutos on ristiriidassa tämän tavoitteen kanssa.

Hallitusohjelma sisältää myös tavoitteen edistää datatalouteen ja digitalisaatioon perustuvaa kasvua (ks. hallitusohjelman kohta 6.4, Kasvua datataloudesta ja digitalisaatiosta). Datakeskukset ovat digitaalisen infrastruktuurin kriittisiä osia, ja niiden toimintakustannusten lisääminen voi haitata Suomen strategisia tavoitteita tällä alueella. Nämä strategiset tavoitteet näyttävät jääneen huomiotta 37,5 miljoonan euron verotulojen tuottamiseen tähtäävässä ehdotuksessa.

Äkilliset muutokset veropolitiikassa luovat epävarmuutta ja aiheuttavat lisäkustannuksia yrityksille, mikä on haitallista investoinneille ja taloudelle. Kun yli 5 megawatin datakeskukset siirrettiin alempaan veroluokkaan vuoden 2014 alusta lukien, muutosta perusteltiin silloisten konesalien laajentamisen edistämiseksi ja uusien toimijoiden Suomeen sijoittautumisen edesauttamiseksi. Lisäksi arvioitiin, että investoinnit voisivat lisätä rakennusalan ja teknisten palveluiden työllisyyttä sekä edistää energiatehokkuutta. Nyt vain reilu kymmenen vuotta myöhemmin alemmasta veroluokasta luovutaan juuri kuin toivottu kehitys näyttäisi vasta käynnistyneen. Viimeisin muutos datakeskusten sähköverotuksessa tuli voimaan 1.1.2022, jolloin pienemmät datakeskukset saivat mahdollisuuden alempaan sähköveroon tietyin palvelinlaitteiden kapasiteettiin, hukkalämmön

hyödyntämiseen ja energiatehokkuuteen liittyvin ehdoin. Näistä säännöksistä luovutaan vain kolme vuotta myöhemmin.

JOHTOPÄÄTÖKSET

Datakeskukset ovat Suomelle strateginen mahdollisuus, ja ne vaikuttavat merkittävästi maan maineeseen kestävien ja ympäristöystävällisten käytäntöjen johtajana. Datakeskusten sähköverotuksen muuttaminen vaikuttaisi haitallisesti niiden toimintaan ja heikentäisi Suomen asemaa kehityksen edelläkävijänä. On tärkeää tunnistaa, että datakeskukset ovat enemmän kuin pelkkiä sähkönkuluttajia; ne edistävät korkean lisäarvon palvelukeskusinfrastruktuurin laajentamista ja luovat korkeaa osaamistasoa vaativia työpaikkoja, jotka vahvistavat paikallista liiketoimintaympäristöä.

Keskeinen kysymys sijoittajille ei ole ainoastaan nyt ehdotettu muutos, vaan myös sen indikoima todennäköisyys veronkorotuksista tulevaisuudessa erityisesti, jos kysyntä kasvaa. Tämä vie pohjaa toiminnan pitkän aikavälin suunnittelulta. XTX Marketsille ja muille kysymys kuuluu: haluammeko toteuttaa hankkeen alkuperäisessä suunnitellussa koossa maassa, jossa energian kustannukset ja politiikkaan liittyvät riskit kasvavat arvaamattomasti.

XTX Markets on edelleen vahvasti sitoutunut Suomeen ja Kajaaniin. Haluamme edetä kampuksen kehittämisessä alkuperäisten suunnitelmien mukaan ja sitä kautta tuoda pysyvää arvoa alueelle infrastruktuuri-investointien, työpaikkojen luomisen, koulutusyhteistyön ja hyväntekeväisyyden kautta. Suunnitelmien toteuttaminen edellyttää kuitenkin selkeyttä ja varmuutta. Tämän odottamattoman muutoksen seurauksena XTX Marketsin on arvioitava suunnitelmat uudelleen.

Ehdotuksen kaltaiset politiikan muutokset luovat epävarmuutta. Asianmukainen menettely ja kohtuullinen aikataulu sidosryhmien kuulemisessa ovat välttämättömiä sijoittajien luottamuksen säilyttämiseksi. Toivomme, että Suomen hallitus tekee yhteistyötä teollisuuden sidosryhmien kanssa ennen näin merkittävien verouudistusten toteuttamista. Suomella on selvä mahdollisuus vakiinnuttaa asemansa kestävä digitaalisen infrastruktuurin globaalina johtajana, mutta vain, jos se säilyttää politiikan luotettavuuden ja sääntelyn johdonmukaisuuden, jotka ovat historiallisesti erottaneet sen kilpailijoistaan.

Kajaanissa 16 päivänä huhtikuuta 2025

XTX FINLAND OY

XTX MARKETS

Voit jättää kommentit lausuntoon myös liitteenä

[XTX Marketsin lausunto VN-10574-2025.pdf](#)

Skog Petra
XTX Finland Oy

Partanen Jukka-Pekka
XTX Finland - XTX Markets